

УДК 635.36

Код UPOV: BRASS_OLE_GGO

Методика

проведення експертизи сортів капусти кольрабі (*Brassica oleracea* L. convar. *acephala* (DC.) Alef. var. *gongylodes* L.; *Brassica oleracea* L. Gongylodes Group)
на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів виду *Brassica oleracea* L. convar. *acephala* (DC.) Alef. var. *gongylodes* L.; *Brassica oleracea* L. Gongylodes Group.

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 20 г або 4000 насінин.

2.3 Насіння має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляється.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами (літерами) у другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 **План експертизи.** Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 40 рослин, розділених на два або більше повторення.

3.5 **Метод дослідження.** Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу виявлення ознак (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип

виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюються всі виміри кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 40 рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 40 рослин або частин 40 рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 40 рослин або частин 40 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 40 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 40 рослин або частин 40 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності, використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли не можливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності перехреснозапильних сортів приймається популяційний стандарт 2% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 40 рослин допускаються дві нетипові.

Для оцінки однорідності гібридів приймається популяційний стандарт 1% за рівня ймовірності 95%. У вибірці з 40 рослин допускаються дві нетипові.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту.

Для групування використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже слабо варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування такі ознаки:

- Паросток: антоціанове забарвлення сім'ядолей (ознака 1);
- Рослина: початок збиральної стиглості (ознака 23).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови довілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

7. Таблиця ознак сортів капусти кольрабі

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. (*) QL	Паросток: антоціанове забарвлення сім'ядолей	відсутнє	1	Expreb Forcer
		наявне	9	Azur-Star
2. QN	Паросток: інтенсивність зеленого забарвлення сім'ядолей	слабка	3	Erko
		помірна	5	Expreb Forcer
		сильна	7	Eder
3. (+) QL	Черешок: перехрещування	відсутнє	1	Expreb Forcer
		наявне	9	Delicateb blauer
4. (*) (+) QN	Черешок: за довжиною	дуже короткий	1	Primavera weib
		короткий	3	Quickstar, Spree
		середній	5	Patrick, Rolano
		довгий	7	Delikateb blauer
		дуже довгий	9	
5. QN	Черешок: за товщиною (посередині)	тонкий	3	Avanti, Kohyro
		середній	5	Noriko, Rolano
		товстий	7	Adriana
6. (*) QN	Черешок: положення у просторі	пряме	1	Eder, Pader
		напівпряме	3	Erko, Lanro
		горизонтальне	5	
7. (*) QN	Листкова пластинка: положення у просторі	пряме	1	Eder
		напівпряме	3	Erko, Lanro
		горизонтальне	5	
8. (*) (+) QN	Листкова пластинка: за довжиною	дуже коротка	1	
		коротка	3	Kohyro, Primavera weib
		середня	5	Domino, Logo
		довга	7	Lanro, Noriko
		дуже довга	9	Gigant, Superschmelz
9. (*) (+) QN	Листкова пластинка: за шириною	дуже вузька	1	
		вузька	3	Knaufs Ideal
		середня	5	Expreb Forcer
		широка	7	Noriko
		дуже широка	9	Gigant, Superschmelz
10. (+) PQ	Листкова пластинка: форма верхівки	вузькозагострена	1	
		загострена	2	
		тупа	3	Avanti, Expreb Forcer
		заокруглена	4	Noriko, Spree
		широкозаокруглена	5	Gigant, Superschmelz

1	2	3	4	5
11. (*) (+) QN	Листкова пластинка: розділення на частки відносно центральної жилки (у нижній частині листка)	відсутнє або дуже мале	1	
		мале	3	Azur-Star
		середнє	5	Noriko
		велике	7	Avanti, Korist
		дуже велике	9	Lanro
12. (+) QN	Листкова пластинка: кількість часток (у верхній частині листка)	відсутні або дуже мала	1	
		мала	3	Azur-Star
		середня	5	Expreb Forcer
		вельлика	7	
		дуже велика	9	
13. (+) QN	Листкова пластинка: розчленування за глибиною (у верхній частині листка)	відсутнє або дуже мілке	1	
		мілке	3	Oste
		середнє	5	Expreb Forcer
		глибоке	7	Soko
		дуже глибоке	9	
14. PQ	Листкова пластинка: форма поперечного перерізу	увігнута	1	
		плеската	2	Expreb Forcer
		опукла	3	Azur-Star, Erko
15. (*) QN	Листкова пластинка: пухирчатість	слабка	3	Avanti
		помірна	5	Spree
		сильна	7	Lanro
16. QN	Листкова пластинка: восковий наліт	слабкий	3	
		помірний	5	Expreb Forcer
		сильний	7	Blaril
17. (*) PQ	Листкова пластинка: відтінок зеленого забарвлення	відсутній	1	Erko, Noriko
		сіруватий	2	Expreb Forcer, Lanro
		синюватий	3	Azur-Star
18. (*) QN	Листкова пластинка: інтенсивність зеленого забарвлення	дуже слабка	1	
		слабка	3	
		помірна	5	Noriko, Quickstar
		сильна	7	Avanti, Lanro
		дуже сильна	9	Pader
19. (+) QN	Стеблоплід: кількість внутрішніх листків	мала	3	Erko
		середня	5	Expreb Forcer
		велика	7	Lanro
20. (*) PQ	Стеблоплід: забарвлення шкірки	біло-зелене	1	Expreb Forcer, Lanro
		зелене	2	Erko, Noriko
		світло-фіолетове	3	
		темно-фіолетове	4	Azur-Star
21. (*) (+) PQ	Стеблоплід: форма поздовжнього розрізу	вузько поперечно- еліптична	1	Erko
		поперечно-еліптична	2	Azur-Star, Quickstar
		широко поперечно- еліптична	3	Noriko
		округла	4	Blaril
		широкоеліптична	5	

1	2	3	4	5
22. (+) PQ	Стеблоплід: форма верхівки	увігнута	3	Expreb Forcer
		рівна	5	Avanti, Spree
		випукла	7	Gigant, Superschmelz
23. (*) (+) QN	Рослина: початок збиральної стиглості	дуже ранній	1	Expreb Forcer
		ранній	3	Azur-Star, Quickstar
		середній	5	Lanro
		пізній	7	Delikateb blauer
		дуже пізній	9	Blaril

8. Пояснення до Таблиці ознак сортів капусти кольрабі

8.1 Ознаки в другій колонці мають обстежуватися таким чином:

Усі обстеження на рослині і листку слід проводити до настання збиральної стиглості.

Усі обстеження на стеблопліді проводять за збиральної стиглості.

8.2 Пояснення або ілюстрації до окремих ознак

До 3. Черешок: перехрещування.

1

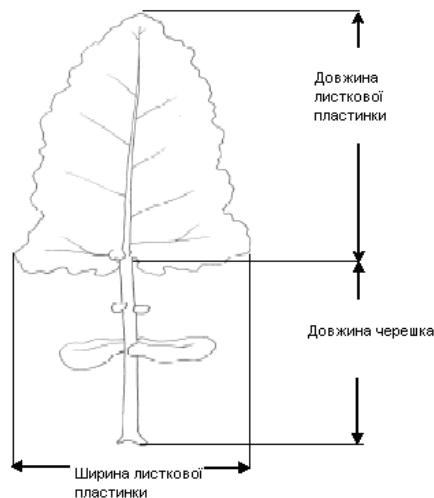
Відсутнє

9

наявне

До 4+8+9. Черешок: за довжиною (4), Листова пластинка: за довжиною (8), за шириною (9).

До 10. Листкова пластинка: форма верхівки.

1
Вузькозагострена

2
загострена

3
тупа

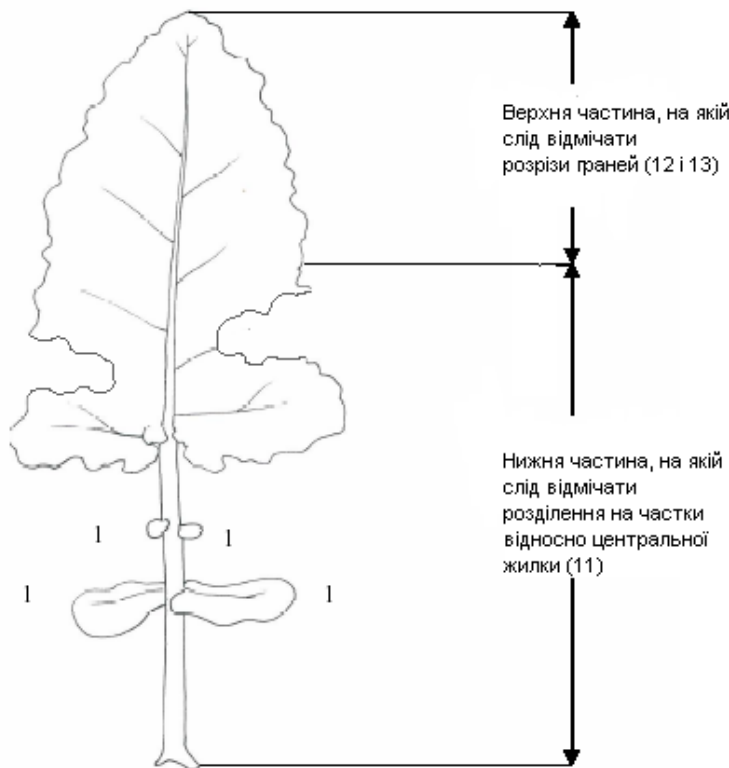

4
заокруглена

5
широкозаокруглена

До 11+12+13. Листкова пластинка: розділення на частки відносно центральної жилки (у нижній частині листка) (11), кількість часток (у верхній частині листка) (12), розчленування за глибиною (у верхній частині листка) (13).

1 – ділення центральної жилки

До 19. Стебlopлід: кількість внутрішніх листків.

3
Мала

5
середня

7
велика

До 21. Стеблоплід: форма позовжнього розрізу.

1

Вузько поперечно-еліптична

2

поперечно-еліптична

3

широко поперечно-еліптична

4

округла

5

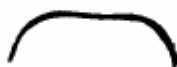
широкоеліптична

До 22. Стеблоплід: форма верхівки.

3

Увігнута

5

рівна

7

випукла

До 23. Рослина: початок збиральної стиглості.

Початок збиральної стиглості визначають, коли 50% плодів досягли 7 см у діаметрі в теплиці або 8 см у діаметрі у відкритому ґрунті.

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of (*Brassica oleracea* L. convar. *acephala* (DC.) Alef. var. *gongylodes* L.; *Brassica oleracea* L. Gongylodes Group) (TG/65/4, UPOV) // Geneva. 2002-04-17. – 20 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg065.pdf